

**ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ**

Κύκλος Ισότητας των Φύλων

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ
Η εφαρμογή του άρθρου 142 του ν. 3655/2008**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Σταματίνα Γιαννακούρου

Επιμέλεια έκθεσης: Ειδική Επιστήμονας Κυριακή Λαμπροπούλου

Μάρτιος 2011

Από το Μάιο του 2008 και μέχρι σήμερα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δεχτεί περισσότερες από **130 αναφορές εργαζόμενων μητέρων** σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης της ειδικής άδειας - παροχής προστασίας μητρότητας.

Η νομοθεσία (άρθρο 142 του ν. 3655/2008) αναγνωρίζει ειδική άδεια προστασίας μητρότητας διάρκειας έξι μηνών, μετά τη λήξη της άδειας λοχείας και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, που προβλέπεται από το άρθρο 9 της ΕΓΣΣΕ των ετών 2004-2005. Κατά τη διάρκεια της άδειας, η εργαζόμενη λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ μικτό μηνιαίο ποσό ίσο με τον κατώτατο μισθό (ειδική παροχή). Την παροχή αυτή δικαιούται η μητέρα που είναι ασφαλισμένη στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εργάζεται σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις. Με απόφαση (υπ' αριθμ. 33891/606/08/9-5-08) της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ρύθμισης.

Κατά τη διερεύνηση των αναφορών, ο **Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε** μεγάλο αριθμό προβλημάτων, που ανέκυψαν από:

- Τον έλεγχο των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης της εν λόγω παροχής από τον ΟΑΕΔ
- Την εξαίρεση ορισμένων κατηγοριών εργαζόμενων μητέρων από τις δικαιούχους της παροχής, με βάση ερμηνείες της διάταξης από τη διοίκηση και
- Την ύπαρξη νομοθετικών κενών στη σχετική ρύθμιση του ν. 3655/2008.

Αρκετά από τα προβλήματα διοικητικής διαδικασίας αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς, μετά και από δύο συναντήσεις εργασίας μεταξύ κλιμακίου του Συνηγόρου του Πολίτη και εκπροσώπων των αρμοδίων υπηρεσιών (Μάρτιος 2009 και Ιούνιος 2010). Επίσης, με υπουργική απόφαση επεκτάθηκε το Σεπτέμβριο του 2009 η ειδική παροχή και στις ασφαλισμένες στο πρώην Ταμείο Ξενοδοχοϋπαλλήλων, σε συνέχεια παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη.

Τα υπόλοιπα προβλήματα που εντοπίστηκαν παραμένουν σε εκκρεμότητα γιατί απαιτούν νομοθετικές παρεμβάσεις αλλά και επανεξέταση των θέσεων και των νομικών ερμηνειών που υιοθέτησε η διοίκηση με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων. Για το λόγο αυτό, ο Συνήγορος προχώρησε στη σύνταξη ειδικής έκθεσης, την οποία απέστειλε, στις 26.10.2010, στον Πρόεδρο της Βουλής, στο Γραφείο Πρωθυπουργού, καθώς και στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς. Κατ' αυτόν τον τρόπο συνέθεσε και κατέγραψε τη συσσωρευμένη εμπειρία του για το θέμα.

Στην Ειδική Έκθεση οι **κυριότερες προτάσεις** του Συνηγόρου του Πολίτη ανακεφαλαιώνονται ως εξής:

- Για την εύρυθμη λειτουργία των κατά τόπον υπηρεσιών του ΟΑΕΔ και για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει την τροποποίηση της σχετικής υπουργικής απόφασης ώστε να παρέχεται η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων για τη λήψη της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας δύο μήνες πριν από την λήξη των προβλεπόμενων αδειών (λοχείας-ισόχρονης του μειωμένου ωραρίου).

- Αναφορικά με τη χορήγηση της ειδικής παροχής στις εργαζόμενες σε επιχειρήσεις προσώπων με τα οποία συνδέονται με βαθμό συγγένειας, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι δεν πρέπει να τυγχάνουν εξαίρεσης από την παροχή, καθώς πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει ο νομοθέτης, δικαιούνται και λαμβάνουν τα επιδόματα κυοφορίας-λοχείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και τη συμπληρωματική παροχή μητρότητας από τον ΟΑΕΔ.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η εξαίρεση από τη χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας των εργαζόμενων μητέρων, που υπάγονται σε κλαδικές ή επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας με ευνοϊκότερες διατάξεις απ' αυτές της ΕΓΣΣΕ 2004-2005 ως προς το θέμα του μειωμένου ωραρίου, πρέπει να επανεξεταστεί. Ο Συνήγορος έχει ήδη προτείνει, με πόρισμά του, την υποβολή σχετικού ερωτήματος από τη Διοίκηση στο αρμόδιο Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, προκειμένου να αναζητηθεί η ορθή ερμηνεία της διάταξης.
- Ο αποκλεισμός των εργαζόμενων μητέρων σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα από τις ρυθμίσεις του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 αποτελεί μία εκ πρώτης όψεως μη δικαιολογημένη διαφοροποίηση εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Ο προβληματισμός αυτός εκτείνεται και στις περιπτώσεις εργαζόμενων μητέρων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο δημόσιο, τους ΟΤΑ και τα ΝΠΔΔ. Το θέμα θα μπορούσε πιθανώς να αντιμετωπιστεί με αναλογική εφαρμογή του ανωτέρω νόμου.
- Ο Συνήγορος προτείνει την προώθηση νομοθετικής ρύθμισης που θα προβλέπει τον τρόπο ασφάλισης στον κλάδο ασθένειας των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ μητέρων, οι οποίες κάνουν χρήση της ειδικής άδειας προστασίας μητρότητας και σήμερα αποκλείονται από τις παροχές του κλάδου αυτού. Παράλληλα, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει θετικά ότι αντίστοιχο έλλειμμα ως προς την ασφάλιση στον κλάδο ανεργίας, για το διάστημα κατά το οποίο η εργαζόμενη τελεί σε εξάμηνη άδεια προστασίας μητρότητας, ρυθμίστηκε το 2010 από τον ΟΑΕΔ.